DE ONDERWIJS SPECIALISTEN

18 en dan...

DE ONDERWIJS SPECIALISTEN

18 en dan...

Je hebt nu een aantal jaren op het voortgezet speciaal onderwijs (vso) achter de rug. Een periode waarin je hard hebt gewerkt om jezelf beter te leren kennen en uit te vinden wat het beste bij je past. En je hebt een uitstroomrichting gekozen die leidt naar werk wat bij jou past.
Werk waar je gelukkig van wordt.

Als je van school gaat, ben je 18 jaar. Dat is de leeftijd waarop je officieel volwassen bent. Dat betekent dat je met veel 'volwassen zaken' te maken krijgt.

Daar bereiden we je zo goed mogelijk op voor!
De leraren en je stagebegeleider doen dat samen met jou en je ouder(s) / verzorger(s).
Dit boekje hoort daarbij. Er staat veel informatie in over zaken waarmee je in je werkende leven te maken krijgt.

Van goede keuzes word je gelukkig in je werk en in je leven. En dat vinden wij het állerbelangrijkst.
Veel succes!

BIJNA VOLWASSEN

Je bent bijna 18 jaar. Op die leeftijd ben je voor de wet volwassen. Je moet dan een aantal zaken zelf regelen. Er verandert vooral veel op financieel gebied. Je mag nu zelf beslissingen nemen over geldzaken. Je kunt zonder toestemming abonnementen afsluiten. Je bent zelf verantwoordelijk voor eventuele schulden, betalingsachterstanden en afgesloten contracten. Dat is een grote verantwoordelijkheid.

Je ouder(s)/ verzorger(s) kunnen je bij financiële beslissingen helpen. Je kunt ook hulp vragen van school of MEE, een organisatie voor onafhankelijke cliëntondersteuning.
(Ben je tussen de 18 en 21 jaar, dan zijn je ouder(s)/ verzorger(s) nog wél onderhoudsplichtig. Dat betekent dat ze er nog steeds verantwoordelijk voor zijn dat je onderdak, kleding, voeding, scholing en medische hulp krijgt.)

HEB JE VRAGEN?

In dit boekje zeggen we vaak:
'HULP? School en MEE kunnen je hierbij helpen.'

MEE is een organisatie die mensen met een beperking helpt om mee te doen in de samenleving. Je kunt er bijvoorbeeld terecht met vragen over school, werk, zelfstandig wonen, gezondheid, sporten en het omgaan met regels en geld.

WAAR KAN IK TERECHT?

www.mee.nl
U vindt de consulent van MEE in het sociale team in uw buurt.

DE ONDERWIJS SPECIALISTEN

18 en dan...

ZORGVERZEKERING

Iedereen in Nederland moet een zorgverzekering hebben. Deze verzekering betaalt de kosten als je ziek bent of medische zorg nodig hebt.

Als kind ben je meeverzekerd met je ouder(s)/ verzorger(s). Maar dat verandert als je 18 wordt. Binnen één maand na je 18e verjaardag moet je zelf een zorgverzekering afsluiten. Je moet hier maandelijks een bedrag voor betalen. Het afsluiten van een zorgverzekering is verplicht.

Je kunt verschillende pakketten kiezen. Alleen het basispakket is verplicht.
Voor het basispakket hebben zorgverzekeraars een acceptatieplicht. Ze moeten je dus aannemen.

Kijk voor informatie bijvoorbeeld op
scholieren.nibud.nl/artikel/mijn-zorgverzekering

ZORGTOESLAG

Een zorgverzekering kost maandelijks geld. Soms betaalt de overheid een deel van de kosten. Dit noemen we zorgtoeslag. Je ontvangt deze toeslag op je bankrekening.
De hoogte van de zorgtoeslag hangt af van je inkomen. Zorgtoeslag kun je aanvragen bij de belastingdienst.
www.belastingdienst.nl

TEGEMOETKOMING SCHOLIEREN

Je ouder(s)/verzorger(s) konden je schoolkosten altijd betalen uit de kinderbijslag en het kindgebonden budget. Na je 18e krijgen zij dat geld niet meer.

Maar zit jij op dat moment nog bij ons op school? Dan kom je in aanmerking voor een tegemoetkoming scholieren. Dit is geen lening, maar een gift.
Je hoeft het geld dus niet terug te betalen.

Een tegemoetkoming scholieren moet je zelf aanvragen. Dat kan 3 maanden voordat je 18 wordt.
Er zit geen OV-kaart (reisproduct) bij.
Vergeet niet de tegemoetkoming stop te zetten op het moment dat je van school gaat.
De voorwaarden vind je op
duo.nl/particulier
Dat doe je bij DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs):
www.duo.nl
Je ontvangt het geld op je bankrekening.

INDIVIDUELE STUDIETOESLAG

Met invoering van de Participatiewet is er een nieuwe studieregeling geïntroduceerd: de individuele studietoeslag. Deze toeslag is bedoeld voor leerlingen met een arbeidshandicap die een extra steuntje in de rug nodig hebben om te gaan studeren, omdat zij minder of geen mogelijkheden hebben om hun tegemoetkoming scholieren aan te vullen met inkomsten uit werk.
Deze regeling wordt uitgevoerd door de gemeente en niet door DUO. Informeer bij uw gemeente, de school of MEE.

VOORWAARDEN:

- Je bent minimaal 18 jaar
- Je hebt recht op tegemoetkoming scholieren
- Je bent niet in staat om met werk het wettelijk minimumloon te verdienen. De gemeente kan vragen naar de Indicatie banenafspraak. (je kan dus geen 'bijbaan' hebben)

LOOPBAAN BEGELEIDING

Als je de school verlaten hebt, blijf je nog twee jaar bij ons in beeld. Dit noemen we nazorgplicht.
Wij bellen of schrijven je nog een paar keer of doen dat met het bedrijf waar je voor werkt.
(mits je daarvoor toestemming hebt gegeven)
Dan willen we weten of je werkt, een opleiding volgt of dat je thuis zit.

DE ONDERWIJS SPECIALISTEN

18 en dan...

WERKEN OF LEREN

In het laatste schooljaar wordt samen met je stage- of trajectbegeleider van school en ouder(s)/verzorger(s) je uitstroomtraject besproken: Ga je werken of misschien toch verder leren?

Misschien kan je huidige stageplek je toekomstige werkplek worden. In overleg met je stagegever kijkt je stagebegeleider wat daarvoor nodig is.

DOELGROEPENREGISTER

Alle leerlingen die onderwijs op het vso hebben gevolgd en richting werk gaan, kunnen in het doelgroepregister worden opgenomen. Het is bijna altijd verstandig om dit aan te vragen bij het UWV. Bij de aanvraag kan school of MEE helpen. Door het aanvragen van een Indicatie banenafspraak bij het UWV, word je in het doelgroepregister opgenomen en helpt de gemeente je verder als je niet meer op school zit.

Sta je in dit register, dan heeft het voor bedrijven of organisaties voordelen om jou in dienst te nemen. Je kans op een baan wordt groter.

LEREN: MBO

Je mag tot je 18e bij ons op school blijven. Wil je verder leren, dan kun je in overleg met je stage-/trajectbegeleider naar het mbo. Er zijn mbo-opleidingen op niveau 1, 2, 3 en 4. Veel opleidingen zijn er in twee vormen: BOL en BBL.

BOL

In de beroepsopleidende leerweg (BOL) ga je het grootste deel van de week naar school. Je loopt wel stage om praktijkervaring op te doen. Hoe vaak je op stage gaat, verschilt per opleiding.
Maar het is minstens 20 procent van de opleiding, dat is gemiddeld 1 dag in de week.

Voor een BOL-opleiding heb je recht op studiefinanciering. Hiermee kun je de studiekosten betalen. Je ontvangt het geld op je bankrekening. Als je binnen 10 jaar afstudeert, hoef je het niet terug te betalen. Studiefinanciering vraag je aan bij DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs):

www.duo.nl

BBL

De beroepsbegeleidende leerweg (BBL) is een combinatie van werken en leren.
Meestal ga je 1 dag in de week naar school en werk je 4 dagen per week bij een leerbedrijf. Je ontvangt daarvoor salaris van het leerbedrijf. Voor een BBL-opleiding heb je dan ook geen recht op studiefinanciering. Eventuele schoolkosten moet je zelf betalen.

MINIMUM(JEUGD)LOON

Voor alle werknemers van 21 jaar en ouder geldt hetzelfde minimumuurloon. Voor werknemers onder 21 jaar zijn er vaste minimumjeugdlonen per uur.

lees meer op de website van het UWV

ENTREEOPLEIDING

Je kunt in het mbo ook starten met een entreeopleiding op niveau 1. Deze opleiding duurt een jaar. Je werkt in kleine groepjes en krijgt les van een vast team van docenten.

Tijdens een entreeopleiding leer je een beroep kennen, krijg je theorie op school en loop je stage of werk je bij een erkend leerbedrijf. Daarnaast leer je plannen en krijg je vakken als Nederlands, rekenen en loopbaan & burgerschap. Samen met je studieloopbaanbegeleider kijk je waar je goed in bent en wat je passie is.
Zo word je klaargestoomd om door te stromen naar een mbo-opleiding niveau 2 of naar werk.

DE ONDERWIJS SPECIALISTEN

18 en dan...

DIGID

Tegenwoordig kun je bij de overheid veel zaken via internet regelen. Omdat het belangrijke zaken zijn, wil de overheid kunnen zien dat jij het bent. Anders gezegd: je moet je jezelf op internet kunnen identificeren.

Hoe weet de overheid dat jij het bent en niet iemand anders? Daarvoor is DigiD bedacht. DigiD betekent 'Digitale identiteit'.

Je hebt een DigiD nodig om te kunnen inloggen op websites van de overheid. Bijvoorbeeld van de gemeente, het UWV, de Sociale Verzekeringsbank, de politie en de Belastingdienst. Je kunt je DigiD ook gebruiken in het ziekenhuis, bij de apotheek of voor je zorgverzekering. Je DigiD bestaat uit een gebruikersnaam en een wachtwoord dat je zelf kiest.
Op de website ***digid.uabc.nl*** (geen www!) wordt uitgelegd wat DigiD is en hoe je het kunt aanvragen. Ook kun je daar oefenen met het aanvragen.

BANKREKENING

Voor bijna alle geldzaken heb je een bankrekening nodig. Met een bankrekening kun je:

- Loon ontvangen
- Sparen
- Rekeningen betalen
- Huurtoeslag ontvangen
- Zorgtoeslag ontvangen
- Tegemoetkoming scholieren ontvangen
- Studiefinanciering ontvangen

Je kunt een bankrekening openen bij verschillende banken, zowel online als bij een bankkantoor in de buurt.

OVEREENKOMSTEN

Als je 18 wordt, mag je overeenkomsten afsluiten.
Er zijn verschillende soorten overeenkomsten, zoals:

- Abonnementen
- Contracten
- Koopovereenkomsten
- Leningen

Een overeenkomst is een grote verantwoordelijkheid. Stel, je neemt een abonnement voor je telefoon. Dan moet je 12 of 24 maanden lang een vast bedrag per maand betalen. Je zit dus voor een lange tijd aan de overeenkomst vast.

Voor je een overeenkomst sluit, moet je goed nadenken:

- Heb ik het wel nodig?
- Kan ik het bedrag iedere maand betalen?

RECLAME

Bedrijven maken reclame om ervoor te zorgen dat jij hun producten koopt.

Reclame kom je elke dag tegen.
Niet alleen op tv; het is overal om je heen:

- op de computer
- in de bushalte
- in etalages
- op je telefoon

Denk goed na of je een product echt nodig hebt, voordat je het koopt. Pas op met aanbiedingen. Ze lijken vaak mooier dan ze zijn.

LENEN

Lenen kost altijd geld. Omdat je leent, betaal je rente. Je moet dus meer geld terugbetalen dan je hebt geleend. Lenen gaat tegenwoordig erg makkelijk. Daarom is het belangrijk om de gevaren van lenen te kennen. Wanneer je geld leent en niet op tijd terugbetaalt, krijg je schulden.

ZELF AANSPRAKELIJK VOOR SCHULDEN

Volwassen worden heeft niet alleen maar voordelen. Wanneer je 18 jaar bent, ben je ook aansprakelijk voor je eigen schulden. Pas dus op met het afsluiten van leningen. Alle financiële gevolgen komen voor jouw rekening (en gaan van jouw bankrekening af).

DE ONDERWIJS SPECIALISTEN

18 en dan...

Schulden kunnen worden opgeëist door degene die het geld moet ontvangen. Er kan dan beslag worden gelegd op je spullen. Eventueel worden je spullen verkocht.
Als je leent, word je geregistreerd in het Bureau Krediet Registratie (BKR).
Als je niet precies weet waar je schulden hebt en hoeveel, kun je dat opvragen bij het BKR.
www.bkr.nl

WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Uw gemeente voert de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) uit. Deze wet is bedoeld voor o.a. jongeren die hulp nodig hebben bij het zelfstandig wonen. Maar ook voor de ondersteuning van mantelzorgers (ouders, broers en zussen) om overbelasting te voorkomen.

WET LANGDURIGE ZORG (WLZ)

De WLZ is bedoeld voor o.a. jongeren die permanent intensieve zorg en/of toezicht van dichtbij nodig hebben. Wie gebruik wil maken van de WLZ moet een indicatie aanvragen bij het CIZ (Centrum Indiicatiestelling Zorg). Daarbij gaat het bijvoorbeeld om mensen met een ernstige beperking of psychische stoornis. Ook zorg voor kinderen die een intensieve zorgvraag hebben en afhankelijk zullen zijn van zorg vallen onder de WLZ.

CURATELE, BEWINDVOERING EN MENTORSCHAP

Niet iedere volwassene (18 jaar of ouder) is in staat om goed voor zichzelf te zorgen. Door bijvoorbeeld een verstandelijke beperking, niet aangeboren hersenletsel of verslaving kan het zijn dat iemand moeite heeft met het regelen van zijn eigen zaken. In Nederland kennen we maatregelen om iemand in zo'n geval te beschermen tegen zichzelf, maar ook tegen anderen.

CURATOR

De positie van de curator lijkt veel op die van ouders of voogd. De curator is de wettelijk vertegenwoordiger van de betrokkene. De curator neemt beslissingen over geld en goederen (financiële zaken). En over de verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding van de betrokkene (persoonlijke verzorging). Voor praktisch elke handeling en beslissing moet de curator toestemming geven.

BEWINDVOERDER:

De bewindvoerder neemt beslissingen over geld en goederen. De bewindvoerder maakt een lijst met een beschrijving van alle goederen die onder het bewind vallen. Dit doet hij kort na zijn benoeming. Hij ontvangt hierover van de griffie bericht. Een kopie van deze boedelbeschrijving stuurt de bewindvoerder naar de rechtbank (sector kanton).

MENTORSCHAP

De mentor neemt beslissingen over de verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding van de betrokkene. Dit zijn beslissingen op het persoonlijke vlak. Daarbij kan het ook over feitelijke zaken gaan, zoals een dossier inzien. De mentor heeft de plicht om de betrokkene zoveel mogelijk zelf te laten beslissen. En om een zelfstandig optreden van deze persoon te bevorderen.

WAJONG

Sinds 1 september 2020 kun je als jonggehandicapte tijdens je studie Wajong aanvragen en in aanmerking komen voor een Wajong-uitkering als je aan alle voorwaarden voldoet.
Met arbeidsvermogen bedoelt UWV: of jij mogelijkheden hebt om te werken. Dit kan ook werk zijn waarmee je minder dan het minimumloon verdient, omdat je door je ziekte of handicap minder aankunt dan andere werknemers. Of omdat je minder uren kunt werken.
Je hebt bijvoorbeeld arbeidsvermogen als je:
- met begeleiding kunt werken;
- alleen 'beschut' werk kunt doen. Je kunt dan niet bij een gewone werkgever werken, omdat je veel begeleiding nodig hebt;

DE ONDERWIJS SPECIALISTEN

18 en dan...

- een voorziening nodig hebt om te kunnen werken.
Om te beoordelen of je arbeidsvermogen hebt, bekijkt het UWV of je voldoet aan deze 4 criteria:
- Je kunt een taak uitvoeren in een arbeidsorganisatie.
- Je hebt basale werknemersvaardigheden.
- Je kunt ten minste 1 uur aaneengesloten werken.
- Je bent ten minste 4 uur per dag belastbaar.

Meer informatie is vinden op
perspectief.uwv.nl/wajong

HANDIGE WEBSITES

www.18ennu.nl
Informatie over wat je allemaal moet regelen als je 18 wordt.

www.belastingdienst.nl
Voor het aanvragen van zorgtoeslag en huurtoeslag.

www.digid.nl
Voor het aanvragen van een DigiD.

www.duo.nl
Voor het aanvragen van een tegemoetkoming scholieren of studiefinanciering.

www.mee.nl
Informatie en plaatselijke adressen van MEE.

www.mijnoverheid.nl
Website van de overheid.

www.nibud.nl
Informatie over geldzaken.

www.uwv.nl
Informatie over uitkeringen bij werkloosheid, ziekte en/of arbeidsbeperktheid.

www.woningnet.nl
Informatie over (huur)woningen.

www.woerdenwijzer.nl
Wegwijs in zorg, gezin, werk en inkomen.

www.donorregister.nl
Voor het vastleggen van jouw keuze over orgaandonatie

www.prodemos.nl
Informatie over kiesrecht

www.uwclientondersteuning.nl

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/achttien-jaar-worden

ONZE SCHOLEN

De Onderwijsspecialisten bestaat uit 25 scholen. Scholen voor speciaal (basis)onderwijs en scholen voor voortgezet speciaal onderwijs. Onze leerlingen krijgen extra, specifieke ondersteuning. Omdat ze moeilijk leren, een lichamelijke of meervoudige beperking hebben, chronisch ziek zijn of extra begeleiding nodig hebben bij hun gedrag. De leerlingen zijn tussen de 4 en 20 jaar oud.

Wij hebben scholen in de regio's Arnhem, Overbetuwe, Zuidwest-Veluwe, Liemers, Achterhoek en Stedendriehoek.

Wij zetten ons onvoorwaardelijk in voor de ontwikkeling van elke leerling. Met als doel: voor elke leerling een volwaardige plek in de samenleving.
Wij stimuleren de groei van onze leerlingen, zowel cognitief, lichamelijk als sociaal-emotioneel. Wij vergroten hun mogelijkheden, gericht op doorstuderen of een toekomstige werkplek. Maar ook gericht op wonen, werken en leven.
Wij onderscheiden ons door onze geïntegreerde kennis van onderwijs, gedrag en zorg. Onze begeleiding stemmen wij af met ouders en partners in het regulier onderwijs, (jeugd)zorg of revalidatie.

DE ONDERWIJS SPECIALISTEN

18 en dan...

ANNE FLOKSTRASCHOOL
Zutphen
0575 - 51 24 95
anneflokstraschool.nl

MEZA COLLEGE
Ede
0318 - 61 04 81
mezacollege.nl

HET PRISMA
Arnhem
026 - 352 67 00
prisma-arnhem.nl

DE BOLSTER
Voorst
088 - 779 22 70
debolster.nl

BRIANT COLLEGE
Arnhem
026 - 384 03 00
briantcollege.nl

DE ZIEP
Didam
0316 - 29 69 50
deziep.nl

MARIËNDAEL ARNHEM
Arnhem
026 - 352 66 00
mariendael.nl

DE BLINK
Veenendaal
0318 - 51 17 41
blink-veenendaal.nl

GENTIAAN COLLEGE
Apeldoorn
055 - 36 895 80
gentiaancollege.nl

MEFORTA COLLEGE
Zetten
0488 - 41 77 00
mefortacollege.nl

DE BROUWERIJ
Oosterbeek
088 - 357 45 22
sgmbrouwerij.nl

HET BARIET
Lichtenvoorde
0544 - 37 39 20
hetbariet.nl

VESTER COLLEGE
Ede
0318 - 69 42 22
vestercollege.nl

DE LINDE
Deventer
0570 - 67 21 79
linde-deventer.nl

HET KROONPAD
Apeldoorn
055 - 534 51 00
kroonpad.nl

VIERBEEK COLLEGE
Oosterbeek
026 - 334 88 00
vierbeekcollege.nl